

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

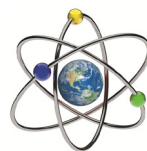
№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 442 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugliy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinova	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir qizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabalari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umarkulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish.....	185
<i>Azamatova Dildora Shuxrat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili.....	189
<i>Babayeva Dilnoz Xaydarovna</i>	
O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS)	192
<i>Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi</i>	
Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili.....	195
<i>Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi</i>	
Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari.....	199
<i>Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi</i>	
Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications.....	203
<i>Egamova Munisa Khakim kizi</i>	
Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish.....	208
<i>Kodirov Akbar Shuxratovich</i>	
Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools	213
<i>Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi</i>	
O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari.....	218
<i>Mirsidikova Aziza Mirvohidovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari	221
<i>Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	226
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar.....	229
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish	233
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoixid qizi</i>	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida.....	237
<i>Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish	242
<i>Qurbonova G. M.</i>	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari	245
<i>Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi</i>	
Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash	248
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	252
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	254
<i>Shaymatova Aziza</i>	
Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar.....	259
<i>Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	265
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevara Sa'dullayevna	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
Umarov Bahrom Norboyevich	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
Yoqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	
O'smir shaxsida refleksiyani shakllanishida ota-ona munosabatlarning ta'siri	292
Yulchiboyeva Dilfuza Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
Zokirova Sohba Muxtoraliyevna, Nurmuhamedova Dilshoda Zaynobiddin qizi	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Ortodontiyada mioterapiya: miogimnastik dentoalveolyar apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
Умрихина Виктория Игоревна	
21St Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
Khojimurodov Burkhon Ravshanovich	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
Шарипова Шахноза Шавкат кизи	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
Эшонкулов Хамрокул Маматкулович	
Yosh sportchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishda funksional mashqlarning ahamiyati.....	326
Aminov Botir Umidovich	
Nutqiy faoliyatda fikr va til tizimlari.....	330
Axmedova Muyassar Xadimatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish psixologiyasi	333
Axmedova Muyassar Xadimatovna, Halimova Gulasal Xamroqulovna	
10–12 yoshli tennischilarda texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish uslubiyati	336
Axmedova Nafisa Isaxodjayevna	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarini shakllantirish masalalarining ilmiy tadqiqi.....	340
Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna	
Musobaqa oldi bosqichida tennischilarning maxsus jismoniy sifatlarini kompleks mashqlar yordamida rivojlantirish uslubiyati.....	345
Azamatov Abdullo Isaxo'ja o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuv	349
Choriyeva Durdona Anvarovna, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Xorij olimlari tadqiqotlarida mustaqillik sifatini rivojlantirishga oid yondashuvlar	354
D. A. Saliyeva	
Milliy adabiyot namunalari yordamida talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	358
Erallyeva Dilnoza Oybek qizi	

Oliy ta'lim tizimida tyutorlik institutini rivojlantirishning dolzarb masalalari	362
<i>Kandaxarov Zafar Ishratovich, Tajibayeva Komila Taxirjonovna</i>	
Integrating Communicative and Task-Based Approaches in English Language Teaching Within a Learner-Centered Framework	366
<i>Madinabonu Farkhodova</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	370
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	373
<i>Mamatova Dilnoza Bekpo'latovna</i>	
7-sinf biologiya kursini o'qitishda o'quvchilarning metodologik savodxonligini shakllantirish	377
<i>Mirzayeva Nigoraxon Ibrohimjon qizi, Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
10–12 yoshli belbog'li kurashchilarini o'quv-mashg'ulot jarayonida koordinatsion qobiliyatlarni takomillashtirish	380
<i>Mirzoqulov Sh. A.</i>	
Pedagog xodimlarning malaka-mahoratini oshirish – samaradorlik omili	384
<i>Musurmonova Mariya Burxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligini tizimli yondashuv asosida boshqarishning pedagogik mexanizmlari	387
<i>Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Zamonaviy o'zbek tilida so'z tartibi va sintaksis xususiyatlari	392
<i>Narimova Gulnora Abdumannonova</i>	
Ilmiy va innovatsion boshqaruv yondashuvlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish texnologiyalari	396
<i>Norbo'tayev Baxtiyor Abduraximovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida algebraik fikrlashni rivojlantirishda mental arifmetikaning o'rni va roli	400
<i>Nurillayev Samad Safarovich, Qodirova Nilufar</i>	
Bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiya madaniyatini shakllantirish omillari va yo'nalishlari	405
<i>Ochilov Jonibek Abdo'xomid o'g'li, Rishad Badayev</i>	
Raqamli ta'lim jarayonida pedagoglarning AKT va media savodxonligini oshirish bo'yicha samarali metodik yondashuvlar	408
<i>Rashidov Sherzod Abdirayimovich</i>	
Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning ona tiliga doir bilimlarini mustahkamlash	413
<i>Raxmataliyev Sherzod</i>	
Bosh harflar ramzga aylanganda: monogrammaning zamonaviy grafik dizayndagi ahamiyati	416
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirish usullari	420
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Tursunova Saida Soliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida noverbal muloqot kompetensiyasini shakllantirish metodlari	423
<i>Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna</i>	
Frustratsiya holatining psixologik mohiyati va uni yengish mexanizmlari	426
<i>Y. E. Sobirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ertaklarni hikoya qilishda motiv va syujetning tarbiyaviy ahamiyati ("Pahlovon Rustam" ertagi misolida)	430
<i>Zulayxo Nazarova, Farangiz Mardiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarining rasmiy veb saytlari sifatini oshirishda sun'iy intellektdan neft va gaz sohasida foydalanish muammolari	433
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	437
<i>Шадиева Нигора Шариповна, Нуруллоева Нилуфар Рузимбоевна</i>	

KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARDA IJOBIY MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRISH USULLARINING IJTIMOYIY- PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Mirsaitova Guzal Baxodirovna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

19.00.01-Psixologiya tarixi va nazariyasi, umumiy psixologiya,
shaxs psixologiyasi ixtisosligi bo'yicha

"Pedagogika" fakulteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari yoritilgan. Ushbu yosh davrining emotsional sezgirligi, muloqotga bo'lgan ehtiyoji, ijtimoiy moslashuv jarayonlari, rag'batlantirish va o'yin faoliyatining ahamiyati, shuningdek, sinf jamoasida psixologik muhitning roli tahlil qilingan. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hurmat va ishonchga asoslangan munosabatlar o'quvchilarda o'qishga bo'lgan qiziqish hamda motivatsiyani oshirishda muhim omil ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kichik maktab yoshi, ijobiy munosabatlar, ijtimoiy-psixologik xususiyatlar, muloqot, rag'batlantirish, o'yin faoliyati, psixologik muhit.

Abstract: This article discusses the socio-psychological characteristics of methods for forming positive relationships among younger school-age students. The emotional sensitivity of this age group, the need for communication, processes of social adaptation, the importance of stimulation and play-based activities, as well as the role of the psychological climate within the classroom community, are analyzed. It is argued that relationships based on respect and trust between the teacher and the student are an important factor in increasing learners' interest and motivation for learning.

Key words: younger school age, positive relationships, socio-psychological characteristics, communication, stimulation, play activities, psychological environment.

Аннотация: В данной статье рассматриваются социально-психологические характеристики методов формирования позитивных взаимоотношений у учащихся младшего школьного возраста. Анализируются эмоциональная чувствительность данной возрастной группы, потребность в общении, процессы социальной адаптации, значение стимулирующих и игровых видов деятельности, а также роль психологического климата в классном коллективе. Обосновывается, что отношения, основанные на уважении и доверии между учителем и учеником, являются важным фактором повышения интереса и мотивации учащихся к обучению.

Ключевые слова: младший школьный возраст, позитивные взаимоотношения, социально-психологические характеристики, общение, стимулирование, игровая деятельность, психологическая среда.

KIRISH

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar inson shaxsining shakllanish jarayonida eng muhim bosqichlardan birini tashkil etadi. Bu davrda bola maktab ta'limiga moslashadi, yangi ijtimoiy muhitga kiradi hamda tengdoshlari va o'qituvchilari bilan muntazam muloqotga kirisha boshlaydi. Ushbu bosqich nafaqat bilim olish jarayonini anglatadi, balki bola psixikasining barqarorlashuvi, o'zini anglash, o'z xatti-harakatlarini boshqarish, jamiyatda o'z o'rnini topishga tayyorlanish kabi ko'plab murakkab psixologik jarayonlar bilan ham chambarchas bog'liqdir. Shuning uchun aynan ushbu yoshda bolalar bilan ishlash jarayonida ularning emotsional holati, ijtimoiy moslashuv darajasi va psixologik ehtiyojlarini chuqur anglash nihoyatda muhimdir. Mazkur jarayonda ijobiy munosabatlarning shakllanishi markaziy o'rinni egallaydi. Ijobiy munosabat – bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi iliq va ishonchli aloqalar, sinfdoshlar bilan o'zaro hurmatga asoslangan muloqot, maktabga nisbatan ijobiy emosional munosabat hamda o'quv faoliyatida faollikning shakllanishi kabi omillarni o'z ichiga oladi. Ijobiy munosabatlar bolalarda motivatsiyaning ortishi, o'zini namoyon qila bilish, mustaqil fikrlash, ijtimoiy faollik va o'qishga bo'lgan qiziqishning kuchayishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kichik maktab yoshidagi bolalarda ijobiy munosabatni shakllantirish masalasi, avvalo, pedagogning psixologik savodxonligiga, sinfda yaratilgan psixologik iqlimga, muloqotning mazmuni va sifatiga, shuningdek, ta'lim jarayoniga jalb qilingan uslubiy yondashuvlarga bevosita bog'liqdir. O'qituvchining mehribonligi, adolatliligi va hurmatga asoslangan muloqoti bola ruhiyatiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, sinfda hamkorlik, bir-birini qo'llab-quvvatlash va o'zaro hurmat muhiti yaratilgan taqdirda, o'quvchilarning nafaqat o'zaro munosabatlari, balki o'quv faoliyatidagi natijalari ham sezilarli darajada yaxshilanadi. ^[1]

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda emotsional sezgirlik nihoyatda yuqori bo'lib, ular har qanday ijobiy yoki salbiy ta'sirga tez javob qaytaradilar. O'qituvchining birgina iliq so'zi, samimiy tabassumi yoki e'tibor ko'rsatishi bolaning kayfiyatiga va dars jarayoniga bo'lgan munosabatiga bevosita ta'sir etadi. Aksincha, qo'pol ohangda gapirilishi, adolatsiz baholash, biror o'quvchini hamma oldida tanqid qilish kabi holatlar bolada o'ziga ishonchsizlik, xavotir va qo'rquv hissinu uyg'otishi mumkin. Shunday ekan, emotsional sezgirlikni hisobga olgan holda pedagog o'quvchilar bilan muloyim, vazmin va mehribon muloqot olib borishi, har bir bolaning emotsional holatini barqaror saqlashga ko'maklashishi lozim. Bu yo'nalishdagi izchil ishlar sinfdagi psixologik iqlimni yanada iliqlashtiradi va ijobiy munosabatlar shakllanishi uchun mustahkam zamin yaratadi. ^[2] Bolaning asosiy psixologik ehtiyojlaridan biri guruhga mansub bo'lish, ya'ni sinf jamoasining to'laqonli a'zosi ekanligini his qilishdir. Bola o'zini "qabul qilingan" deb his qilgan muhitda o'z fikrini erkin bildiradi, faol bo'ladi va o'qish jarayonidan zavqlanadi. Aksincha, e'tiborsizlik, kamsitilish, doimiy tanqid va tengdoshlari tomonidan rad etilish psixologik bosimni kuchaytiradi hamda bola o'zini ijtimoiy jihatdan ajratilgan deb his qilishi mumkin. Shuning uchun o'qituvchi sinfda jipslikni mustahkamlash, o'quvchilar o'rtasidagi hamkorlikni rag'batlantirish, barcha bolalarni teng, qadrlil va muhim deb baholashga erishishi lozim. "Sinf oilasi", "Biz bir jamoamiz" kabi tushunchalarning shakllanishi ijobiy munosabatlarning mustahkamlanishiga xizmat qiladi. ^[3]

Mazkur yoshdagi o'quvchilarda muloqot nafaqat kommunikativ vosita, balki psixologik rivojlanishning muhim omili hisoblanadi. O'qituvchi bilan o'quvchi o'rtasidagi muloqot modeli bola uchun kelajakdagi barcha ijtimoiy aloqalarning asosini belgilab beradi. Agar o'qituvchi o'quvchilar bilan ochiq, halol, samimiy va hurmatga asoslangan muloqot olib borsa, bola ham aynan shunday muloqot uslubini o'zlashtiradi. Muloqot jarayonida o'qituvchining diqqat bilan tinglashi, savollar berishga imkon yaratishi va bolaning fikrini qadrlashi ijobiy munosabatlarni yanada mustahkamlaydi. Zero, bola o'z fikri tinglanganini sezsa, o'zini ahamiyatli, qadrlangan va e'tirof etilgan shaxs sifatida his qiladi. Bu holat esa uning o'quv faoliyatiga bo'lgan munosabatini yanada kuchaytiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Rag'bat kichik maktab yoshidagi bolalar ruhiyati uchun eng kuchli motivatorlardan biridir. Ijobiy fikr bildirish, maqtov, kichik mukofotlar va e'tirof so'zlari bolada o'ziga ishonchni oshiradi hamda o'qishga bo'lgan qiziqishni mustahkamlaydi. Eng muhimi, rag'batlantirish jarayoni shaxsning o'zini emas, balki uning sa'y-harakati va mehnatini qadrlashga qaratilgan bo'lishi kerak. "Senga ishongan edim, uddalading", "Harakat qilganing uchun rahmat" kabi ijobiy yondashuvlar bolaga ruhiy kuch bag'ishlaydi. Rag'batning individual bo'lishi ham muhimdir: bir bola maqtovdan ilhom olsa, boshqasi kichik sovg'a yoki ota-ona bilan uchrashuv orqali motivatsiya oladi. Pedagog bu jarayonda har bir o'quvchining psixologik ehtiyojlarini puxta o'rganishi zarur ^[4].

O'yin bu yoshdagi bolalar uchun nafaqat hordiq, balki bilim olish, ijtimoiylashuv va emotsional rivojlanishning eng tabiiy hamda samarali vositasidir. O'yin jarayonida bola o'zining ichki dunyosini erkin namoyon qiladi, guruhdagi o'rni, o'z imkoniyatlari va boshqa bolalar bilan munosabatlari shakllanadi. Jamoaviy o'yinlar orqali bolalarda bir-biriga yordam berish, kelishuvga erishish, muloqot qilish, vazifalarni bo'lib bajarish kabi ijtimoiy ko'nikmalar rivojlanadi. Shuningdek, o'yin davomida yuzaga keladigan kichik nizolarni hal etish jarayoni bolalarda konfliktologik kompetensiyaning shakllanishiga xizmat qiladi. O'yin asosida tashkil etilgan darslar sinfda iliq psixologik muhit yaratadi, o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb qiladi va ijobiy munosabatlarning shakllanishiga samarali hissa qo'shadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bolalar orasida kelishmovchiliklarning yuzaga kelishi tabiiy hol hisoblanadi. Biroq bu nizolarni qanday hal qilish o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarning keyingi sifatini belgilaydi. O'qituvchi bolalarga odamlarni ayblamasdan, tinch yo'l bilan va muloqot orqali muammo yechimini topishga o'rgatishi zarur. "Sen aybdorsan" yondashuvi o'rniga "Keling, birgalikda yechim topamiz" modeli qo'llanilganda, bolalar konfliktning salbiy emas, balki konstruktiv tomonini anglay boshlaydilar. Bu holat nafaqat sinfdagi munosabatlarni ijobiylashtiradi, balki bolaning kelajakdagi ijtimoiy moslashuvi uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Empatiya – boshqaning his-tuyg'ularini his eta olish, ularni tushunish va o'zini boshqaning o'rniga qo'yib ko'ra bilish qobiliyatidir. Kichik maktab yoshida bu sifatni shakllantirish juda muhim, chunki empatiyaga ega bola boshqalarga zarar yetkazmaydi, mehribon bo'ladi va do'stlikni qadrlaydi. O'qituvchi bolalar bilan kichik suhbatlar, emotsiyalarni aniqlashga qaratilgan mashqlar hamda "Agar shunday bo'lsa, sen nima qilarding?" kabi savollar orqali empatiyani rivojlantirishi mumkin. Empatiya o'quvchilarda o'zaro hurmat, muloyimlik va bag'rikenglik kabi ijobiy sifatlarning shakllanishiga asos yaratadi ^[5]. Juftlikda ishlash va kichik guruhlarda vazifalar bajarish kabi kooperativ ta'lim metodlari bolalar o'rtasida hamkorlik ruhini kuchaytiradi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning bir-biriga bog'liqligini va umumiy maqsad sari birlashishini rag'batlantiradi. Guruhli ishlar nafaqat bilimlarni mustahkamlaydi, balki ijtimoiylashuv jarayonini ham kuchaytiradi: bola guruhda o'z rolini bajaradi, boshqalarni tinglaydi, kelishuvga erishadi va o'z fikrini asoslab beradi. Ushbu jarayonlarning barchasi ijobiy munosabatlar shakllanishiga hamda sinf jamoasining jipslashuviga xizmat qiladi.

Sinfda sog'lom psixologik muhit yaratish ijobiy munosabatlarni shakllantirishning eng muhim shartlaridan biridir. O'qituvchi har bir o'quvchi o'zini xavfsiz, qadrlangan va erkin his qiladigan muhitni ta'minlashi lozim. Kamsitish, masxara qilish, turtki berish va tengdoshlar zo'ravonligi kabi holatlarga qat'iy yo'l qo'yilmasligi zarur. O'qituvchi sinfdagi har bir bolaning ruhiy holatini muntazam kuzatib borishi, ularga individual yondashishi hamda zarur hollarda ota-onalar yoki maktab psixologi bilan hamkorlikda ishlashi kerak. Sog'lom psixologik muhit ijobiy munosabatlar shakllanishining eng mustahkam kafolati hisoblanadi.

XULOSA

O'quvchilarda ijobiy munosabatlar shakllanishi, avvalo, sinfdagi sog'lom psixologik iqlim, adolatli va samimiy pedagogik yondashuv, o'quvchilar o'rtasida hamkorlik hamda o'zaro hurmatning yo'lga qo'yilishi bilan chambarchas bog'liqdir. O'yin faoliyati, guruhlarda ishlash, rag'batlantirish, konstruktiv muloqot va empatiya kabi tamoyillardan foydalanish o'quvchilarning ijtimoiy-psixologik rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Bunday metodlar bolalarda o'zini anglash, shaxslararo munosabatlarni boshqarish, nizolarni tinch yo'l bilan hal etish, jamoadagi o'z rolini tushunish hamda hurmatga asoslangan muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi.

Shu bilan birga, pedagoglar tomonidan har bir o'quvchining individual psixologik ehtiyojlarini inobatga olgan holda yondashish, ularga doimiy emotsional qo'llab-quvvatlash ko'rsatish va mustahkamlovchi muloqot olib borish ijobiy munosabatlarning barqaror shakllanishiga zamin yaratadi. Psixologik xavfsizlik ta'minlangan muhitda bola o'z imkoniyatlarini erkin namoyon qiladi, o'qishga bo'lgan qiziqishi kuchayadi va ijtimoiy kompetensiyalari izchil shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimova, V. M. Psixologiya. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi.
2. G'oziev, E. G. Umumiy psixologiya. – Toshkent: Fan nashriyoti.
3. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press.
4. Piaget, J. The Child's Conception of the World. – London: Routledge.
5. Slavin, R. E. Educational Psychology: Theory and Practice. – Boston: Pearson.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.